

VOLEBNÝM PÁDOM

SUSANNE

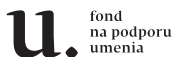
GREGOR

PRELOŽILA PAULÍNA ČUHOVÁ

Preklad knihy formou štipendia
z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

Vydanie knihy z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia,
ktorý je hlavným partnerom projektu.

Preklad knihy vychádza aj vďaka
podpore Spolkového ministerstva
umenia, kultúry, verejnej služby
a športu Rakúskej republiky a ÖGL.

≡ Federal Ministry
Republic of Austria
Arts, Culture,
Civil Service and Sport

Copyright © Frankfurter Verlagsanstalt GmbH, Frankfurt am Main, 2023

Translation © Paulína Čuhová, 2024

Design & layout © Elena Čániová, 2024

Slovak edition © Laputa/Literárna bašta, 2024

ISBN 978-80-8283-056-2

VOLNÝM PÁDOM

SUSANNE

GREGOR

PRELOŽILA PAULÍNA ČUHOVÁ

Venujem Isabel

Zmizol, skonštatuje Nora namiesto pozdravu, keď otvorí dvere, a ihneď sa otočí, kráča do kuchyne, na odpoveď nepočká. Miša vojde do bratovho bytu a zistí, že jeho život je pre ňu neznámy. Police plné tenisiek, možno v nich behával alebo si ich len rád obúval do práce. Na bielizníku strieborné náramkové hodinky, hoci ich kedysi nenosil. Neodváža sa opýtať, či škatuľky s liekmi, ktoré stoja zoradené ako malí vojačikovia na polici, sú jeho alebo Norine. Nasleduje Noru do tmavej chodby, na konci ktorej sú pootvorené dvere do malej spálne, vidí neustlanú posteľ a kopu kníh na nočnom stolíku, tu teda čítal, tu spal, pomyslí si. Vstúpi do modernej sterilnej kuchyne, kde na ňu čaká Nora, kde Nora čakávala na neho. Tu varil, tu jedol, z tohto okna hľadel von. Snaží sa predstaviť si každúčký detail jeho života, akoby sa tu mal o chvíľu objaviť.

Váhavo sa posadí za jedálenský stôl, kým Nora hneď vyťahuje zo zásuvky príbor a zmätene jej servíruje obed. Šalát, ryžu, syr, mlieko, bez rozmyslu vyťahuje všetko z chladničky a stavia to pred Mišu, a až keď na okrúhlom bielom stole nie je takmer žiadne miesto, prestane a posadí sa

oproti nej. No neje, iba sa díva z okna. Na protiláhlej budove stavajú podkrovie, Miša kopíruje jej pohľad, všimne si robotníka, ktorý balansuje na okraji strechy, jednou nohou trochu pokľzne, opäť však nadobudne rovnováhu a ide ďalej. So zatajeným dychom ho chvíľu pozorujú, akoby sem Miša prišla sledovať toto neobyčajné ekvilibristické číslo. Vtom Norin telefón tlmene zavibruje. Rýchlo sa pozrie na displej, no nezodvihne. Tvoja matka, povie Nora, už zase chce niečo vedieť, pritom som jej povedala všetko, nič viac neviem. Alan odišiel skoro ráno do práce, ako každý deň sa osprechoval, naraňajkoval, vzal kľúč od auta z bielizníka a vyšiel z bytu. Zabudol si hodinky, to bolo nezvyčajné, to sa mu nikdy predtým nestalo. Bola som sa opýtať v nemocnici, oznámili mi, že tam už nepracuje. Predstav si, vôbec sa mi s tým nezdôveril. Mohla som tušiť, že niečo nie je v poriadku, schudol, nebolo mu dobre. Neviem, kde som mala hlavu. Keď sa vráti, určite mi všetko porozpráva, potom ho chcem lepšie počúvať, kajá sa a jednou rukou stále napráva príbor na stole, akoby sa mal čochvíľa zjaviť vo dverách. Vráti sa, však?

Miša prikývne, no pomyslí si, že otázkou zostáva, aký sa vráti. O Alanovi, s ktorým Nora žila, nevedela prakticky nič. Poznala Alana, ktorý hral v kapele a ušiel z domu, aby žil na Západe. Iný Alan, ktorým sa stal neskôr, jej bol vždy cudzí. Nora, naopak, poznala len tohto spoľahlivého človeka, ktorý si tenisky v skrinke na topánky radil podľa farieb. Dívajú sa na seba ponad stôl a nedotknuté jedlo. Určite sa čoskoro vráti, rozhodne vyhlási Nora, len potrebuje pauzu.

Samozrejme, bude to tak, skonštatuje Miša.

Volala jej matka. Nie je Alan u nej v Berlíne? Otázka znela tak scestne a matkin hlas tak naliehavu, že jej bolo okamžite jasné, že brat má problémy. Nasadla na prvý vlak do Viedne, no už počas cesty si nebola celkom istá, z čoho pramení matkina panika a čo mala jej prítomnosť vo Viedni vlastne zmeniť. Nebol dospelý? Prekvapene zistila, že si o neho nerobí starosti. Úteky mu išli dobre, ale rovnako aj návraty. Ibaže – ak mal problémy, prečo o tom nič nevedela?

Vo vlaku sa jej snívalo, že ktosi klope na dvere. Keď otvorila, bol to on ako dvanásťročný chlapec. Plakal, vzala ho na ruky a kolísala, no nedokázala ho upokojiť. Bol ťažký a tvár mal vlhkú od slz, netušila, čo potrebuje. Unavene ho zložila na zem, o krok ustúpila a pozrela sa na malého bračeka. Nedáva to zmysel, pomyslí si, veď mal štyri roky, keď som sa narodila.

Nemôže predsa len tak zmiznúť, opakuje matka a Miša mlčí, lebo obe vedia, že to nie je pravda. Už to raz zažili. Len pre Noru je to novinka. Pre ňu je lekár, ktorý s vážnou tvárou kráča v bielom plášti po nemocničných chodbách, svetlé vlasy ostrihané na ježka, na menovke slovenské priezvisko Novák, titul namiesto krstného mena. A ak sa človek pozornejšie prizrie, jedno plece má stále o niečo nižšie ako druhé, od nehody, o ktorej vždy hovorí akoby mimochodom, akoby to nebolo nič zvláštne.

PRVÁ ČASŤ

Hamburg, rok 1990. Nehoda sa stala krátko po polnoci, niekoľko dní po Alanových devätnástych narodeninách. Práve si zapálil cigaretu a čakal na nákladný vlak s betónovými blokmi. Jeho úlohou bolo pomáhať vykladať, omotať okolo blokov reťaze a vodičovi dať rukou znamenie, že ich môže zodvihnúť. Keď vlak dorazil, Alan zašliapol čerstvo zapálenú cigaretu, aby otvoril prvý dodávkový vagón. Vtom vráta vypadli a celou silou ho zrazili na zem. Hoci okamžite boli na mieste traja muži, aby ťažké železné vráta zodvihli a vyslobodili ho, cítil, že nemôže pohnúť krkom a ani ľavým ramenom. Šéf oddelenia, ktorý dostal príkaz udržiavať nízku mieru nehodovosti, ho zaviezol do nemocnice a počas cesty si nechal zopakovať presný priebeh udalosti. Alan to skúšal v bolestiach a deravou nemčinou, o ktorej si ešte pred pár týždňami myslel, že je bezchybná. Až keď prišiel do Nemecka, zistil, že je ešte deravejšia, než sa domnieval, a ledva mu postačí na pomocné práce, pričom to možno bolo najmenej bolestné zistenie, ktoré musel v rámci niekoľkých týždňov zakúsiť. Oveľa ťažšie bolo pochopiť, že jeho útek zo socialistického Československa bol prakticky zbytočný, pretože krátko nato už žiadna Československá socialistická republika neexistovala, a že jeho priateľka, jediný človek, ktorého tu v Hamburgu mal, sa ho chystala opustiť.

V nemocnici röntgen okamžite odhalil viacnásobnú zlomeninu ramennej kosti a nadlaktia. Alan cível na biele časti kostí na čiernom pozadí a na zvráštené obočie lekára, ktorý si ich prezeral. Uprostred mužov (lekár, ošetrovateľ

a šéf oddelenia) sa cítil zahanbený, zredukovaný na svoje poškodenie, ktoré sa začalo dávno pred touto nehodou. Bolo chybou myslieť si, že len na Západe to možno niekam dotiahnuť.

Dotiahol to teda sem, na urgentný príjem, na chladný kovový röntgenový stôl, kde sa ho okamžite rozhodli operovať, a to všetko aj bez povolenia na pobyt, poistenia a ďalších detailov, čo vedúceho oddelenia zjavne znervóznilo. Je nezvyčajné, povedal lekár zamyslene, že boli zlomené všetky kosti ramenného kĺbu. Pri operácii musia hlavicu ramennej kosti vyplniť náhradným kostným materiálom, aby úlomky zlomeniny získali opäť stabilnú podporu. Potom všetko znovu zafixujú dvomi kovovými doštičkami a niekoľkými skrutkami. Odporúčajú šesť až dvanásť týždňov fyzioterapie. Z toho všetkého Alan rozumel málo a napriek tomu prikyvoval, ako mu hlava dovolila, zatiaľ čo lekár priblížil tvár nepríjemne blízko k jeho, aby mu prehladal oči, uši a ústa. Vedúci oddelenia nervózne prestupoval z jednej nohy na druhú, jeho úlohou bolo udržať čo najnižšiu nehodovosť. To sa ukázalo ako nesplniteľná úloha, odkedy do firmy prišli robotníci z Východu. Hneď si všimol, ako ľahkovážne a bez rešpektu zaobchádzajú so strojmi, akoby pre nich život nemal cenu, kašľú na varovania alebo im nerozumejú, drú ako kone, často spávajú na stavenisku, takmer nejedia. A teraz mali prvé vážne zranenie, účet z nemocnice ich bude stáť mnohonásobne viac, ako im doteraz tento vytiahnutý Čechoslovák priniesol. S nevôľou vyplnil niekoľko formulárov za Alana a rozlúčil sa. Mladý moletný ošetrovateľ odviezol Alana do druhej

miestnosti a pripravil ho na operáciu. Nie je to až také zlé, konštatoval, poklopkal mu po zdravom ramene, tých niekoľko zlomenín, to bolo predsa šťastie v nešťastí, nie? Bude ho operovať vrchný lekár, toľko ešte zachytil, kým mu nasadili masku a poprosili ho, nech ráta od desať po jeden. Na ďalší deň pri vizite vrchný lekár zastal so zdvihnutou bradou na prahu izbových dverí, ruky založené za chrbtom ako učiteľ telocviku, ktorého nezastaví žiadna prekážka. Novák, všetko prebehlo dobre, nemusíte sa obávať, zase budete ako nový.

Keď po Alana o štyri dni neskôr prišiel vedúci oddelenia, bolo jasné, že sa jeho pracovný pomer skončil. Bol šťastný, že ho vôbec niekto vyzdvihol a zaviezol domov alebo tam, čo Alan vtedy takto nazýval – dom na okraji mesta, určený na zbúranie, kde ešte spala Rita a pravdepodobne si myslela, že vypadol preč, ako ho o to požiadala počas ich poslednej hádky. Vedúci oddelenia mu odovzdal darčekový kôš s vínom, medom a niekoľkými kusmi tropického ovocia, strčil mu pod nos list papiera a poprosil ho o podpis. Nič zvláštne, len mi sem dajte autogram. Alan preletel text, ktorému nerozumel, a váhal. Nechceme si navzájom robiť nepríjemnosti, všakáno, vysvetľoval vedúci oddelenia s úsmevom, my sa za to postaráme o účet z nemocnice. Všetko v poriadku? Alan prikývol a podpísal. Žiadne nepríjemnosti. Myšlienka, že by mohol požadovať peniaze, mu napadla, až keď vystúpil z tmavozeleného Golfu Country, poďakoval sa a auto zmizlo v prachu štrkovej cesty. Zdravou rukou si chytil čelo. Idiot, pomyslel si a nevedel, či má na myslí vedúceho oddelenia alebo sámé-

ho seba. Cítil, ako v ňom rastie hnev a v pleci mu pulzuje bolesť. Možno len nie som pomocný robotník. Možno som skôr typ vrchného lekára. Bola to pozoruhodná myšlienka.

Podrobnosti a rozsah jeho zranení sa ukázali až neskôr počas štúdia medicíny, ktorému sa venoval s veľkým zánietením, aby dohnal stratený rok – pri anatómii kostí. Neskôr bude pacientom opisovať, ako funguje chrbtica, prstami bude kľzať po *vertebrae* chrbtice vo svojej ordinácii a vysvetľovať, v čom tkvie pacientov problém. Jedna z prvých vecí, ktoré postrehol, bola, že tu ľudia chodia vzpriamenejšie než na Východe. Na univerzite sedával v prvom rade a robil si poznámky. *Hustota kostí sa líši v závislosti od veku a zdravotného stavu, ale tiež od pohlavia a pôvodu. Aziati majú zvyčajne nižšiu hustotu kostí ako Európania, ktorí sú na rovnakej úrovni ako Juhoameričania, najvyššiu hustotu kostí majú Afričania a vo všeobecnosti majú muži vyššiu hustotu kostí ako ženy. Rovnako sa dá doložiť štúdiami, že ustráchaní a depresívni ľudia trpia častejšie lámavosťou kostí a bolesťami chrbta*, čítal v *Oxford Academic Journal* vo svetle zelenej stolovej lampy v univerzitnej knižnici, kým si jeho spolužiaci v bare naproti objednávali pivo za osem šilingov. Poznačil si to do podkladov, dal k tomu hviezdičku a otáznik, načarbal niečo, čo neskôr nevedel rozlúštiť. Hustota kostí nie je žiadna náhoda.

Alanovi neprekážala dlhá hrubá jazva na pleci, len spomiatku mu bolesti často pripomínali Ritu, útek cez hranice, opitých nočných vojakov, stromy v rakúskych lesoch vysadené do priamych línií za úsvitu, vlak do Hamburgu.

Rokmi spomienka bledla. Rozprával ju však dovtedy, kým neznela cudzo a akoby sa stala niekomu inému. Živá bola iba raz – keď o tom rozprával Miši v roku 1990, rodičia aj s Mišou prišli do Viedne a on, o niekoľko kíľ ľahší, so zvesenými plecami a zabandážovaným ramenom odišiel z Hamburgu a nastahoval sa k nim. Sedel s Mišou v novom jednoizbovom pivničnom byte, kde teraz bývali štyria, a cez okná bolo celý deň možné pozorovať iba lýtka chodcov. Chrbtom sa oprel o rozťahovaciú posteľ a tvár mu pri rozprávaní stále zalievala červeň. Celé nešťastie sa začalo už útekem zo Žiliny do Hamburgu, v noci v maďarskom lese, nie, neskôr, na maďarsko-rakúskom hraničnom prechode, kde sa zo strachu pred nášlapnými mínami takmer zbláznil, ale nie, ešte neskôr. Na chvíľu sa zarazil, aké ľahkovážne od neho bolo vziať na túto cestu so sebou vtedy len pätnásťročnú Ritu, potom prešiel k detailnému opisu prvých mesiacov, ktoré strávil v Rakúsku. Široká zelená krajina pohraničnej oblasti, taká plochá, až mal človek pocit, že sa pri chôdzi pod tou obrovskou oblohou sotva pohne z miesta. Nespevnené cesty, niekoľkokilometrové polia, malé úbočia, za nimi odhalenie: rakúske štátne územie. Bielo-červené dopravné značky, tabuľa s nemeckým názvom obce, hoci široko-ďaleko žiadnu obec vidieť nebolo. Štvorcové polia hnedej vlhkej zeminy. Niečo, čo tu bolo vždy, a predsa začalo existovať až v tomto okamihu. Názov obce mu už opäť vypadol z hlavy, zato si však v pamäti dokázal vyvolať každúčký detail ďalšej cesty vlakom do Hamburgu, počas ktorej použil toaletu len raz, no predsa tých niekoľko minút, jediný nepozorovaný okamih, keď

Rita spala a on na chvíľu odišiel z kupé, stačil na to, aby jej zmizol kufor. Spoločne prehľadali celý vlak, no bezvýsledne, a do Hamburgu prišli s prázdnyimi rukami, čo ho opäťtovne rozzúrilo, keď to rozprával Miši. Práve v Nemecku nám niečo ukradnú, pochopíš to? Podľa neho to začalo touto udalosťou, zdanlivo úplne bezvýznamnou, za ktorú si však ešte celé týždne navzájom pripisovali vinu, vo vypätej situácii každý ukáže svoju pravú tvár, povedal s presvedčením. Rita ukázala nanajvýš ľahostajnú tvár, skonštatoval, všetky zastávky ich spoločnej cesty to len potvrdili – jej chladné meravé telo, ktoré sa mu viac nechcelo poddať, len čo prekročili hranice, jej odmietnutie ubytovať sa v preplnenom utečeneckom tábore (kto by si bol pomyslel, že odrazu bude taká vyberavá), poľský hipík s dredmi, ktorý sa spolu s nimi nastáhoval do domu na zbúranie na okraji mesta a pre ktorého ho napokon opustila.

Miša bola ohromená jeho údivom, s tým si naozaj mohol počítat, skonštatovala a napravila si okuliare. Začato nosila rovnaké oblečenie, aké nosievala v Žiline, hnedé, na kolenách vyťahané menčestráky a spranú košelu. S jemnými krátkymi vlasmi ešte vždy vyzerala ako chlapec. Nevedela, že takto si tu priateľov nenájde, možno to ani vedieť nechcela alebo jej to bolo jedno. Pripomínala mu Ritu. Keď sa rozprával s Mišou, mal pocit, že preniká až k nej.

Jedna z najranejších spomienok na Mišu je jej chrbtica. Ako sa predkláňa dopredu, aby sa dotkla klzkého čierneho kapra, ktorý plával vo vani. Boli Vianoce a otec dovliekol stromček, matka sa hnevala na množstvo ihličia, ktoré

ostalo zapichnuté v koberci. V jej hlase zaznievala hádka, ktorú obaja viedli už niekoľko dní, išlo o cestu, ktorú chcel otec a matka nie. V Alanových spomienkach chcel otec vždy odísť a matka vždy ostať, kam chcel otec odísť, nebolo Alanovi jasné, bolo to staré pretáhanie sa lanom, ktoré nastalo odrazu, pri jedle, pozeraní televízie alebo pred spánkom. Cesta, ktorá sa nikdy nemala uskutočniť, a aj tak im stála zato, aby sa večne točili v kruhu. Alan si pamätal hnev v otcovej tvári, jeho nadávky, naliehanie, krik, zatiaľ čo matka takmer nezodvihla zrak od sporáka, pamätal si trieskanie dvermi a sestru, nahú, len s plienkou, ako sa nakláňa ponad okraj vane ku kaprovi, až sa jej nohy takmer nedotýkajú zeme a stavce jej ako malé mäkké kopčeky vyčnievajú z chrbta. Podobný pohľad sa mu naskytl o mnoho rokov neskôr, keď sa zúčastnila plaveckých pretekov, ktoré nevyhrala: Miša naklonená nad okraj bazéna, hvizd rozhodcu, napnutý chrbát, telo, ktoré sa odráža, hlava ukrytá pod úzkou červenou plaveckou čiapkou. Miša, ktorá skončila posledná. Miša, ktorú po návrate z Hamburgu každý večer videl nahnutú nad umývadlom, ako si vo viedenskom jednoizbáku, v ktorom sa jeden druhému nedokázali vyhnúť, čistí zuby.

Miša, ktorá sa na neho pozrela a vyhlásila: S tým si naozaj mohol počítať.

Miša, ktorá pozná Ritu.

Si idiot, oznámila mu. Rita nikdy nemala v pláne ostať s tebou.

Miša kráčajúca popredu, keď zašli na prechádzku do Viedenského lesa, ako to robievali Rakúšania. Blondáve

vlasý zastrčené pod čiapkou, chudé telo, ktoré sa ešte vždy trochu vzpiera dospelosti. Za ten rok, čo ju nevidel, narástla. Mala pätnásť, ale tvár dieťaťa, keď sa čudovala nad zeleňou rakúskych lesov, ktorá bola omnoho tmavšia ako doma. Spomenul si na park vedľa sídliska, kde v Žiline bývali, na šedivú panelákovú krajinu a na zaprášené svetlozelené stromy na okraji mesta. Otec im vysvetlil, že svetlá zeleň slovenských lesov je znakom ich napadnutia škodcami. Každý les má škodcov – hmyz, ba dokonca rastliny, je to celkom normálne, problematickým sa to stáva až vtedy, ak sa škodcovia enormne rozšíria. V Rakúsku majú škodcov pod kontrolou, uzavrel.

Bolo to telo, ktoré mu ochromilo dušu, alebo to bolo naopak? Skutočnosť bola taká, že namiesto znižovania liekov ich Alan potreboval čoraz viac. Zakaždým, keď sa ich snažil vysadiť, sa bolesti vrátili a lekári mu predpisovali ďalšie recepty. Alan si tajne začal zdvojnásobovať dávky a menej tajne preležal celé dni na gauči a civel do stropu. Matka ho nechala, opatrovala ho, akoby bol navrátiliec vyčerpaný z púte, a to išlo Miši, ktorá musela popri škole pomáhať ešte aj v domácnosti, na nervy. Mala jeho letargie plné zuby. Ona ho zásobovala tabletkami, pretože lekárka mala po ceste do školy, a bola to ona, ktorá jedného dňa zo zúrivosti rozdriapala recept, hodila ho do smetiaka a neskôr mu tvrdila, že ho musela stratiť. Nato vypuklo horúčkoviťé hľadanie a Alana bieleho ako krieda zachvátila panika, spotený pobehoval hore-dolu po byte a všetkým, dokonca aj jemu bolo jasné, že tu niečo nesedí.

Alan opäť zašiel za ortopédom, ktorý ho podrobne vyšetril a vysvetlil mu, že kovové časti mu do ramena nevsadili správne a dráždia mu nervy. Nie je to nič, čo by sa nedalo napraviť, povedal a ukázal na plastovej kostre v ordinácii, ako mu skrutky vsadili do kostí a ako sa opäť musia odstrániť, ako funguje ramenný kĺb a aké väzivá, svaly a nervy boli pri zranení poškodené. Kým lekárove prsty kĺzali po plastových kostiach a vysvetľoval mu, ako jednotlivé časti navzájom súvisia, Alan si čoraz viac uvedomoval zdroj svojich bolestí. Akoby to boli jeho vlastné slová, ktoré vychádzali z lekárových úst, a diagnózu si stanovil sám, a súčasne to bola jeho kostra, ktorá visela bez života na kovovej tyči v ordinácii. Otvorila sa pred ním nová matrica, perfektná konštrukcia z kostí, svalov, šliach a väzív, dokonalosť ľudského pohybového aparátu. Najradšej by sa na vlastnú operáciu, ktorú viackrát presunuli a napokon v jedno teplé aprílové ráno vykonali, sám díval. Potom boli Alanove bolesti znesiteľnejšie, aj keď sa ešte celé roky občas ozývali, nečakane a na najrozličnejších miestach, raz v ruke, raz v šiji, raz v končekoch prstov. Ako nejaký starý muž bol presvedčený, že je to kvôli počasiu, pri južnom alpskom vetre a zmenách teploty sa zhoršovali. Vlastne akoby toto obdobie spečatilo jeho mladosť, do sveta dospelých vstúpil ako veterán, čo sa vracia z vojny, odteraz mal panovať už iba poriadok a mier.

Krátko po skončení štúdia medicíny spoznal dievča, americkú výmennú študentku s tmavými čiernymi vlasmi, čiernym rúžom, v ťažkých čiernych čižmách. Volala sa

Stacey. Stacey nepretržite rozprávala po anglicky, predpokladala, že jej rozumie, a v prípade núdze prikyvovala aj sama sebe. Alan ju predstavil rodine na Mišine šestnásťte narodeniny, keď sedeli vo viedenskej reštaurácii nad obrovskými porciami, ktoré v tejto krajine kládli na stôl, akoby neexistovalo nič jednoduchšie, len nechať stáť jedlo na stole a vyhodiť ho. Alanovu matku to istý čas strašne rozčuľovalo, načo je takéto plytvanie, fučala od zlosti. Vďaka odchodu bola nezamestnaná a teraz si až príliš úzkostlivo vzala do hlavy, že povedie domácnosť, čo spôsobilo, že bola kritická a podráždená bez ohľadu na to, ako veľmi sa všetci snažili. Nini, už rok iba manželka a matka, sediac na stoličke v kuchyni, to znamená v kúte izby so sporákom a umývadlom pri stene hneď vedľa vane, vlhká handra prehodená cez plece, stratený pohľad nasmerovaný na koberec – takto vtedy Alan a Miša videli svoju matku, keď na ňu mysleli, pritom tam možno nikdy nesesedela.

To tak býva, že je to zo začiatku ťažké, filozofoval jej muž. Ale Milanovi sa to ľahko hovorilo, vo Viedni už viackrát bol, ráno odchádzal do práce a neskoro večer sa vracal domov, nerozumel, čo sa odohráva v mysli jeho ženy. Nadávala na zbytočné prebytky v regáloch supermarketov. Prečo všetko ponúkajú v troch rôznych verziách od rôznych firiem, odkiaľ má človek vedieť, v čom je rozdiel, pýtala sa a strkala Miši pod nos tri rôzne balenia masla. Milan si dávno zvykol na ponuku farieb, obchodov, výkladov, šiat a jedla, zatiaľ čo Nini už len jednoduchá prechádzka po Mariahilfer Strasse spôsobila bolesti hlavy a Mišu roz-

čulovala. Niežeby si Miša nechcela nič kúpiť, len vôbec nevedela čo. Lesklé legíny a pestré štrikované svetre, ktoré tu nosili dievčatá, a tenisky – akoby šli športovať; Miša nechápala, ako si to mohli obliecť do školy. Všetko to značkové kódovanie spolužiakov jej bolo cudzie, záležalo tu na všetkom, dokonca aj na farbe a tvare topánok, ktoré sa nosili v škole. Jej rozum sa bránil pochopiť niečo, čoho by sa aj tak nemohla zúčastňovať, podvoliť sa pravidlám skupiny, ku ktorej nepatrila. Ona, ktorá mala pri sebe vždy len pár mincí spolu s telefónnym číslom do nového bytu, ktoré jej napísal otec pre prípad, že by sa v meste stratila. Medzi novou školou a bytom bola Mariahilfer Strasse a raz sa tam predsa len dala zlákať, keď v jednej pasáži objavila malý stánok so sladkosťami. Predávali tam čokoládou obalované jahody, banány, kúsky pomaranča a glazované jablká, aké predtým videla iba v televízii. Vyhrabala z vreciek na nohaviciach mince a prstom ukázala na glazované jablko, ktoré jej podali v servítke. Obzerala si ho zo všetkých strán a zistila, že vyzerá až príliš pekne, aby ho zjedla, chvíľu ho neisto krútila v ruke, presvedčená, že vo vnútri sa musí nachádzať delikatesa z hrozienu, medu a orieškov, no keď doň zahryzla, bolo to úplne obyčajné jablko, ktoré preliali cukrom, okamžite sa rozlomilo a obe polovičky skončili na chodníku.

Nini to nepovažovala za dôležité, keď jej o tom Miša povedala. Jablko je jablko, skonštatovala, otvorila rúru, z ktorej vyrazil horúci vzduch, a vytiahla náky, no dcéra sa nevzdávala. Normálne jablko predsa nestojí pätnásť šillingov, hnevala sa. Bolo to v tú jeseň, keď Nini otehotnela.